

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 czerwca 2026 r.

Pozycja 53

POSTANOWIENIE

z dnia 4 lutego 2026 r.

Sygn. akt Ts 56/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski – przewodniczący

Jakub Stelina – sprawozdawca

Wojciech Sych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 15 listopada 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.K.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 marca 2023 r. (data nadania) A. K. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o zbadanie zgodności § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach (Dz. U. z 2021 r. poz. 703) w związku z art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, ze zm.) oraz art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2061, ze zm.) z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Postanowieniem z 15 listopada 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 21 listopada 2023 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał stwierdził, że skarżący żądał zbadania zgodności kwestionowanej regulacji wyłącznie z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji. Przepisy te – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału – nie mogą być samodzielnymi wzorcami kontroli w sprawach zainicjowanych skargą konstytucyjną, ponieważ nie wynikają z nich żadne konkretne wolności lub prawa skarżącego. Skarżący nie przedstawił argumentów uzasadniających odstąpienie od tego stanowiska.

W zażaleniu z 27 listopada 2023 r. (data nadania) skarżący zaskarżył powyższe postanowienie w całości i wniósł o nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Skarżący zarzucił Trybunałowi naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), „poprzez jego zastosowanie i odmowę nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu wskutek uznania jej za oczywiście bezzasadną, podczas gdy z jej treści wynika, że w sprawie niewątpliwie istnieje potrzeba zbadania przez Trybunał Konstytucyjny zgodności wymienionych przepisów z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji” (s. 1 zażalenia). Stwierdził, że argumentacja Trybunału Konstytucyjnego co do niedopuszczalności wzorców kontroli wskazanych w skardze jest „co do zasady właściwa, w związku z czym – koniecznym na obecnym etapie niniejszej sprawy – okazało się wskazanie dodatkowego wzorca kontroli konstytucyjnej, tj. art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji” (s. 2 zażalenia).

W uzasadnieniu zażalenia skarżący powtórzył zawartą w skardze argumentację dotyczącą nieuzasadnionego odmiennego traktowania podmiotów zobowiązanych wobec organu rentowego oraz klientów banków. Podkreślił również niezrozumiałe uprzywilejowanie płatników, których zaległość z tytułu składek powstała od 1 stycznia 2020 r. W jego opinii, rozróżniając sytuację powyższych podmiotów, ustawodawca naruszył konstytucyjną zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), która wystąpiła „na tle ochrony prawa własności i innych praw majątkowych przewidzianej w art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji” (s. 3 zażalenia). W związku z tym doszło również do naruszenia zasad prawidłowej legislacji, których przestrzeganie jest konieczne dla demokratycznego państwa prawnego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu trafnie ustalił istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

3. Odmowa nadania skardze dalszego biegu wynikała z ustalenia przez Trybunał, że skarżący domagał się w niej zbadania zgodności kwestionowanych regulacji wyłącznie z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji. Tymczasem przepisy te nie stanowią bezpośrednio źródła wolności lub praw konstytucyjnych i z tego powodu nie mogą być jedynym wzorcem kontroli w skardze konstytucyjnej.

W zażaleniu skarżący nie tylko nie zakwestionował tego stanowiska Trybunału (potwierdzanego wielokrotnie w orzecznictwie – por. zwłaszcza wyrok pełnego składu TK z 21 września 2011 r., sygn. SK 6/10, OTK ZU nr 7/A/2011, poz. 73 oraz postanowienie pełnego składu TK z 24 października 2001 r., sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225), ale wprost i bezwarunkowo je zaakceptował. Podziela je również skład orzekający Trybunału w niniejszej sprawie.

4. Wbrew twierdzeniom skarżącego, przyczyną odmowy nadania skardze dalszego biegu nie była jej „oczywista bezzasadność”, lecz to, że skarga nie spełnia omówionych wyżej

wymogów co do wzorców kontroli. W świetle art. 61 ust. 4 pkt 1 i 3 u.o.t.p.TK braki nieusuwalne skargi i jej oczywista bezzasadność są odrębnymi ujemnymi przesłankami procesowymi.

Tym samym postawiony w zażaleniu zarzut naruszenia art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK „poprzez jego zastosowanie” jest nietrafny – przepis ten nie był bowiem podstawą zaskarżonego postanowienia Trybunału (nie został „zastosowany”).

5. Odnosząc się do sformułowanego w zażaleniu wniosku skarżącego o wskazanie „dodatkowego wzorca kontroli konstytucyjnej, tj. art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji” (błędnie oznaczonego na s. 1 zażalenia jako „art. 61 ust. 1 i 2” Konstytucji) Trybunał stwierdził, że na obecnym etapie postępowania jest on spóźniony.

Skarżący może zmodyfikować zakres zaskarżenia wskazany w skardze. O ile jednak ma on możliwość cofnięcia postawionych zarzutów nawet na etapie merytorycznego rozpoznania skargi (por. art. 56 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 u.o.t.p.TK), to określenie nowych wzorców lub przedmiotu kontroli jest dopuszczalne wyłącznie w terminie ustawowym przewidzianym dla wniesienia skargi (zob. spośród wielu – np. postanowienie z 11 lipca 2019 r., sygn. Ts 97/17, OTK ZU B/2019, poz. 196). Termin ten wynosi trzy miesiące od dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia naruszającego jego konstytucyjne wolności lub prawa (por. art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK).

Skarżący zainicjował postępowanie przed Trybunałem w niniejszej sprawie w związku z orzeczeniem doręczonym mu 7 grudnia 2022 r. Wniosek o uwzględnienie dodatkowego wzorca kontroli zawarł zaś w zażaleniu z 27 listopada 2023 r. (data nadania). Nastąpiło to więc ze znacznym przekroczeniem terminu ustawowego określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK i z tego powodu nie było dopuszczalne.

Na marginesie można zauważyć, że skarżący nie zawarł w zażaleniu argumentów lub dowodów na poparcie zarzutu niezgodności zaskarżonej regulacji z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz nie wskazał sposobu naruszenia jego praw wynikających z tego przepisu. Nawet gdyby ten wzorzec został wskazany skutecznie, skarga nie spełniałaby więc wymogów formalnych określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

6. Przesłanką uwzględnienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu nie może być podniesiony przez skarżącego argument, że w sprawie „niewątpliwie istnieje potrzeba” wydania wyroku przez Trybunał. Przekonanie skarżącego o trafności postawionych zarzutów nie zwalnia go z wykazania, że zaskarżone postanowienie było błędne, ponieważ skarga spełnia wymogi formalne, umożliwiające jej merytoryczne rozpoznanie.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.